

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
odbor sociálních služeb a sociální práce

Zákon č.108/2006

o sociálních službách

ve znění zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb.,
zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č.
479/2008 Sb., zákona č. 108/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 223/2009
Sb. a zákona č. 227/2009 Sb.,

Ve znění změn provedených v rámci zákona č. 347/2010 Sb.

Článek XI (právní úprava účinná od 1.1.2011)

METODICKÝ POKYN Č. 7 K VYBRANÝM OBLASTEM ZÁKONA O **SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH, VYPLÝVAJÍCÍCH ZE ZÁKONA** **Č.347/2010 A UPŘESNĚNÍ POSTUPU K § 29**

Pro potřeby MPSV a Úřadů práce ČR

V Praze 1. prosince 2011

II. Metodický pokyn k vybraným ustanovením zákona o sociálních službách

K § 25 odst.1

Sociální šetření v rámci systému příspěvku na péči

Úvod:

Navrhovaný způsob provádění sociálního šetření a následného zpracování písemného záznamu ze šetření pro účely řízení o příspěvku na péči vychází z § 25 zákona o sociálních službách a reflektuje upřesnění vztahu písemného záznamu ze sociálního šetření k posudku vypracovanému posudkovým lékařem.

Výstupem sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči je písemný **záznam ze sociálního šetření**, který slouží jako podklad pro posuzování LPS.

Záznam ze sociálního šetření obsahuje popis situace žadatele z hlediska těchto okruhů:

- a) **schopnost pečovat o vlastní osobu,**
- b) **výdělečná činnost / školní povinnosti,**
- c) **rodinné vztahy,**
- d) **sociální vztahový rámec (mimo rodiny),**
- e) **domácnost,**
- f) **prostředí.**

Sociální pracovník s odborností stanovenou zákonem o sociálních službách, v textu **záznamu ze sociálního šetření** pro účely řízení o příspěvku na péči u jednotlivých okruhů **uvede signifikantní skutečnosti** a vychází ze **srovnání** žadatele **s jeho vrstevníky** v přirozeném sociálním prostředí. Pracovník **neprovádí** v rámci sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči **hodnocení** situace žadatele, pouze využívá odbornost sociální práce pro rozpoznání důležitých detailů situace žadatele.

Záznam ze sociálního šetření obsahuje:

1. Datum, čas a místo kde bylo šetření provedeno.
2. Identifikační údaje žadatele.

3. Informace

- a. s kým byl veden při šetření rozhovor (všechny osoby),
- b. kdo je uváděn jako osoba zajišťující péči a v jakém rozsahu ji tato osoba zajišťuje,
- c. jak je potřebná péče s pečující osobou sjednávána (dostupnost péče v případě akutní potřeby),
- d. v případě, že je žadateli zajišťována potřebná péče registrovaným poskytovatelem nebo terénní zdravotnickou službou, identifikační údaje těchto subjektů a rozsah poskytované péče.

4. Popis situace žadatele se zaměřením na potřebu:

- a. **Schopnost pečovat o vlastní osobu**, do záznamu se popisuje situace žadatele při hledání uspokojení potřeb péče žadatele, například osobní hygieny, oblékání, stravování.
- b. **Výdělečná činnost / školní povinnosti**, do záznamu se popisuje zapojení žadatele do pracovní činnosti nebo studia.
- c. **Rodinné vztahy**, do záznamu se popisuje vztahový rámec rodiny, zejména mezi partnery, rodiči a dětmi, či prarodiči, eventuelně s dalšími příbuznými, způsob komunikace.
- d. **Sociální vztahový rámec (mimo rodiny)**, do záznamu se popisuje vztahový rámec mimo rodinu žadatele, zejména přátelské vztahy, způsob trávení volného času, sociální aktivity žadatele.
- e. **Domácnost**, do záznamu se popisuje situace žadatele při hledání uspokojení potřeb žadatele vzniklých při standardním zajišťování chodu domácnosti.
- f. **Prostředí** do záznamu se popisuje stav bydlení včetně vybavenosti pomůckami, bezbariérovost prostředí (v místě bydliště i v širším okolí – například zda je bezbariérový přístup do obchodu, k lékařské péči apod.).

V případě, že některé skutečnosti byly zjištěny jiným způsobem (například pozorováním, náhledem do zdravotnické zprávy apod.), musí být tato skutečnost do záznamu ze sociálního šetření výslovně uvedena.

Sociální pracovník – úředník MPSV vykonává sociální šetření v rámci řízení o odvolání, pokud pro posouzení zdravotního stavu v odvolacím řízení je nezbytné provést sociální šetření.

Pro vlastní provedení sociálního šetření využívá stejné postupy jako sociálního šetření v první instanci.

K § 25 odst.4

Poté, co je okresní správou sociálního zabezpečení zaslán stejnopis posudku, Úřad práce ČR pokračuje v řízení a vydá rozhodnutí podle určeného stupně závislosti, s tím, že obsah textu výsledku posudku zapracuje do odůvodnění rozhodnutí o přiznání či zamítnutí příspěvku na péči, a to tak aby bylo soudně přezkoumatelné. To znamená, že součástí rozhodnutí (v jeho odůvodnění) musí být seznam úkonů, které účastník není schopen zvládnout, po 1. 1. 2012 seznam deseti domén zvládání základních životních potřeb, a to z důvodu návaznosti na § 29 zákona o sociálních službách. Dále odůvodnění rozhodnutí musí obsahovat úvahu správního orgánu, proč posudek jako stěžejní důkaz považuje za úplný, objektivní a přesvědčivý. Musí být hodnoceno, jakým způsobem se posudek vyrovnal se všemi shromážděnými důkazy. Pokud je to pro odůvodnění nezbytné, lze uvádět v odůvodnění i údaje o zdravotním stavu.

K rozsudkům Nejvyššího správního soudu a postupu správních orgánů:

V návaznosti na změnu § 25 zákona o sociálních službách není žádný důvod ke změně přístupu k závěrům rozsudků NSS, pokud jde o hodnocení posudku orgánů na obou stupních jako důkazu ve správním řízení.

Zásadní rozdíl spočívá v tom, že kompletní zdravotní posudek bude s ohledem na nové znění § 25 odst. 4 zákona o sociálních službách a 16a odst. 3 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení poskytován správním orgánům na obou stupních správního řízení automaticky, bez nutnosti vyžadování a dokládání souhlasu účastníka řízení. Při hodnocení posudku bude muset správní orgán hodnotit, zda se posudkový orgán vyrovnal se závěry sociálního šetření v souladu s upraveným zněním § 25 odst. 1 zákona o sociálních službách.

Upozornění pro správní orgány:

1) Výše uvedená právní úprava má účinnost od 1. 1. 2011.

K § 29

Zákonem nebyl zásadně dotčen postup provádění kontroly využívání příspěvku na péči, níže uvedený text pouze dílčím způsobem upřesňuje již platný postup

Podle ustanovení § 29 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, provádí Úřad práce ČR kontrolu využívání příspěvku. Předmětem kontroly je zjištění, zda je příspěvek využíván na zajištění pomoci a zda osobě, které byl příspěvek přiznán, je poskytována pomoc odpovídající stanovenému stupni závislosti.

Úvod:

Při **výkonu kontroly** podle § 29 odst. 1 sociální pracovník již nepopisuje komplexní situaci s ohledem na jednotlivé výše uvedené okruhy, ale zjišťuje zejména celkovou situaci příjemce dávky a ověřuje, zda je mu poskytována péče odpovídající stanovenému stupni závislosti (v rozsahu odpovídajícím jeho potřebám). V souvislosti s tím sociální pracovník zhodnotí, zda byl příspěvek využit na zajištění péče (bude posuzováno spíše jen v případech nedostatečné péče). Sociální pracovník také sleduje, zda není péče poskytována ve vyšší míře, než je potřebné, a zda nevzniká závislost na službě nebo tato závislost reálně nehrozí. V případě zjištění nedostatků sociální pracovník učiní neodkladně taková opatření, která povedou k zajištění nápravy nevyhovujícího stavu, a to s využitím všech možností a metod odbornosti sociální práce.

V případě, že sociální pracovník provádí sociální šetření tam, kde je služba poskytována registrovaným poskytovatelem, sleduje, zda nejsou v poskytování sociálních služeb nedostatky velmi závažného charakteru (§ 29 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů). Pokud takové nedostatky zjistí, musí neprodleně informovat MPSV, který vydal tomuto poskytovateli registraci.

Metodický pokyn

Úřad práce ČR zpracuje **plán kontrol** využívání příspěvku.

Sociální pracovník provádějící kontrolu využívání příspěvku vyplní Záznam o kontrole využívání příspěvku na péči pro potřeby Úřadu práce ČR. Příjemce příspěvku je od 1. 1. 2012 povinen využití příspěvku na péči prokázat vždy až jeden rok zpětně nejdříve však k datu 1. 1. 2012.

Pokyny pro vyplnění Záznamu o kontrole využívání příspěvku na péči pro potřeby Úřadu práce ČR:

Část A, B v bodech 1) až 3)

V případě, že příjemce příspěvku není zastižen, zaznamená se, že je nepřítomen, popřípadě se uvede informace získaná z blízkého okolí příjemce, z jakého důvodu není příjemce příspěvku ve své domácnosti. Pokud zaměstnanec Úřadu práce ČR provádějící kontrolu např. zjistí skutečnost, že příjemce příspěvku pobývá ve zdravotnickém zařízení, uvedenou informaci ověří tím, že kontaktuje příslušné zdravotnické zařízení.

Při zjištění nepřítomnosti příjemce příspěvku zaměstnanec Úřadu práce ČR provádějící kontrolu navrhne termín další kontroly.

Při opakované nepřítomnosti Úřad práce ČR písemně vyzve příjemce příspěvku k oznámení, kdy bude k zastižení na adrese jeho bydliště, příp. kde se zdržuje. Pokud Úřad práce ČR neobdrží v přiměřené lhůtě oznámení, postupuje podle části H bod 4 písm. c) a d) záznamu.

Část D – Způsob využívání příspěvku

- a)** vyplní se základní identifikační údaje o poskytovateli podle smlouvy o poskytování sociální služby předložené příjemcem příspěvku,
- b)** pověřený pracovník zaznamená zjištěnou situaci.

Část E – Další zjištění o výdajích na zajištění péče

V rámci kontrolního šetření se provede kontrola dokladů o platbách úhrad za poskytnuté sociální služby podle platných právních předpisů a zaznamená se zjištění, zda je příspěvek na péči využit na zajištění pomoci v rozsahu odpovídajícímu stupni závislosti a povaze péče.

Při kontrole výdajů na sociální službu se zjišťuje:

- a) zda jsou u registrovaných poskytovatelů dodržena pravidla poskytování sociálních služeb a pravidla stanovení výše úhrad za tyto služby podle platných právních předpisů,
- b) zda zvláštní příjemce příspěvku na péči předložil písemné vyúčtování využívání příspěvku podle § 20 odst. 4 zákona o sociálních službách, byl-li o toto vyúčtování požádán. Uvede se den, kdy bylo vyúčtování předloženo.

Na základě zjištěných skutečností a předložených dokladů se zaznamená, zda příjemci příspěvku z přiznaného příspěvku zůstává určitá část finančních prostředků pro případné další využití k zajištění jiné formy pomoci (sociální služby).

Část F – Zjištění o rozsahu a kvalitě poskytované péče

Doplňují se zjištěné skutečnosti o rozsahu a kvalitě poskytované péče, soulad zjištěného poskytovatele s nahlášeným poskytovatelem, spokojenost příjemce příspěvku na péči s poskytovanou péčí, popř. další zjištěné skutečnosti.

Část G – Důvody nevyužívání příspěvku na péči

Uvedou se zjištěné skutečnosti.

Závěrečné údaje

Zaznamená se, které osoby byly v průběhu kontroly přítomny. Vyžádat si podpis přítomných osob je možné pouze v případě, že byly řádně informovány o účelu kontroly. Pokud tyto osoby nejsou informovány o výsledku kontroly, se podpis nevyžaduje.

Část H – Záznam o opatřeních vyplývajících z provedení kontrolního šetření

Záznam o opatřeních vyplývajících z provedení kontrolního šetření uvedených pod bodem 4 vyplní zaměstnanec Úřadu práce ČR provádějící kontrolu se svým nadřízeným vedoucím pracovníkem, kterého informuje o výsledcích provedené kontroly.

Část CH – Související zjištění

Při zjištění nedostatků velmi závažného charakteru Úřad práce ČR v souladu s ustanovením § 29 odst. 1 zákona o sociálních službách podá informaci orgánu, který rozhodl o registraci poskytovatele sociálních služeb. Jedná se například o zjištění chybného stanovení výše úhrad za poskytování sociálních služeb a jejich vyúčtování, nedostatky zjištěné v textu smlouvy o poskytnutí sociálních služeb, apod. Úřad práce ČR dále oznamuje zjištění nedostatků velmi závažného charakteru dalším věcně příslušným orgánům veřejné správy, např. při podezření na fyzické nebo psychické týrání osob informuje orgány činné v trestním řízení, při zjištění špatných hygienických podmínek informuje středisko hygieny, veterinární stanici apod.

Příloha č.1:

Záznam

o kontrole využívání příspěvku na péči pro potřeby Úřadu práce ČR
(vyplní zaměstnanec Úřadu práce ČR oprávněný k provádění kontroly)

A) Příjemce příspěvku na péči:

Jméno, příjmení, titul:

Datum narození:

Kontaktní telefon, e-mail:

Trvalý pobyt:

Bydliště:

Zákonný zástupce (vyplňte pouze u dítěte do 18 věku nebo u osob zbavených způsobilosti k právním úkonům nebo omezených ve způsobilosti k právním úkonům):

Jméno, příjmení, titul:

Trvalý pobyt, kontaktní telefon, email:

B) Zvláštní příjemce(vyplňte pouze pokud je určen)

Jméno, příjmení, titul:

Trvalý pobyt, kontaktní telefon, email:

A,B 1)Příjemce příspěvku na péči:

a) zastižen

b) nezastižen

A,B 2)Příjemce příspěvku na péči nezastižen z důvodu:

A,B 3)Informace o důvodu nepřítomnosti podal:

C) Příspěvek na péči přiznán v..... stupni závislosti

D) Způsob využívání příspěvku na péči

Poskytovatel služby (vyplňte základní údaje o poskytovateli a případné zjištění změn):

a) poskytovatel(lé) sociální služby: (registrace, identifikační údaje dle smlouvy o poskytování sociální služby včetně popisu rozsahu poskytované služby):

b) pečující osoba(y) (jméno a příjmení osoby nebo osob, která poskytuje potřebnou pomoc, kontaktní telefon, email, rozsah a způsob péče, u asistenta sociální péče je rozsah dán smlouvou):

E) Další zjištění o výdajích na zajištění péče:

F) Zjištění o rozsahu a kvalitě poskytované péče

G) Důvody nevyužívání příspěvku na péči :

Kontrolní šetření zahájeno dne200_ vhod. a ukončeno vhod.

Podpis příjemce příspěvku na péči popř.zákonného zástupce:

Na základě pověření ke kontrole ze dne:Kontrolní šetření provedl(a)-:

Interní poznámka popř. podpis poskytovatele(lů) péče (vyžádat podpis pouze v případě, že je při kontrolním šetření přítomen a je plně seznámen s obsahem kontrolního šetření):

H) Záznam o opatřeních vyplývajících z provedeného kontrolního šetření

1) Žádná opatření

2) poučení příjemce příspěvku (zákonného zástupce)o nedostacích bez opatření (upozornění na sankce atp.)

3) poučení příjemce příspěvku (zákonného zástupce)o nedostacích a návrh na opakovanou kontrolu

4) zahájení řízení z moci úřední Úřad práce ČR

ve věci:

- a) ustanovení zvláštního příjemce dle § 20 zákona č.108/2006 Sb.**
- b) nové posouzení stupně závislosti pro účely změny příspěvku na péči**
- c) zastavení výplaty příspěvku na péči**
- d) odnětí příspěvku na péči**

CH) Související zjištění :

**Podpis zaměstnance Úřadu práce ČR, který provedl kontrolní šetření:
Datum:**

**Podpis vedoucího pracovníka Úřadu práce ČR:
Datum:**